

Bijlage 4 - Projectopdracht "Toekomst Nucleaire Kennisinstructuur Nederland"

1. Achtergrond en aanleiding

Algemene ontwikkelingen

Zo'n 5 jaar geleden was er van alles in beweging rond kernenergie en nucleaire technologie in Nederland. Er werden concrete plannen uitgewerkt voor een nieuwe kerncentrale in Borssele. De markt voor verrijkt uranium bleef groeien en bij Urenco Almelo werd een grote nieuwe productiehal in bedrijf genomen. De centrifugefabrikant ETC groeide mee. Het kabinet besloot dat Nederland wereldspeler zou moeten blijven op het gebied van medische radio-isotopen en stelde geld beschikbaar voor de ontwikkeling van een nieuwe Pallas-reactor. Ook kwam er extra geld bij voor de onderzoeksreactor in Delft (Oyster-project). De HFR moest blijven draaien en er werd volop gelobbyd in Europa om extra geld beschikbaar te krijgen voor nucleair onderzoek. Een aantal lastige nucleaire dossiers (historisch afval, ontmanteling) moest worden afgewikkeld, zodat we met een schone lei een stralende toekomst tegemoet zouden kunnen gaan.

Nu 5 jaar later, is de wereld totaal veranderd. De nucleaire ramp in Fukushima heeft enorme gevolgen gehad voor de nucleaire sector wereldwijd. Talloze kerncentrales zijn gesloten, plannen voor nieuwe centrales zijn de prullenbak in gegaan en grote landen zoals Duitsland hebben besloten dat kernenergie niet meer past in de energievoorziening van de toekomst. De prijzen voor verrijkt uranium zijn gekelderde, het orderboek van Urenco is geslonken en er wordt onderhandeld met Duitsland en het VK over de verkoop van de aandelen. De productiecapaciteit bij ETC is enorm afgenomen en honderden werknemers zijn ontslagen. De plannen voor een nieuwe kerncentrale in Borssele zijn verleden tijd. De HFR heeft het zwaar te verduren gehad en kan alleen dankzij een forse lening van de rijksoverheid blijven draaien. De Europese middelen voor nucleair onderzoek zijn beperkt. Er wordt nog wel volop gewerkt aan Pallas en Oyster, maar tegelijk wordt er bijvoorbeeld steeds meer onderzoek gedaan naar niet-nucleaire methoden om medische isotopen te ontwikkelen.

2. Doelstelling

Het hoofddoel van het project is het formuleren van een antwoord op de vraag welke publieke belangen er gemeend zijn met de (instandhouding van de) nucleaire kennisinfrastructuur in Nederland

3. Vraagstelling

Uit de bij 2 geformuleerde doelstelling van het project is een drietal hoofdvragen voor het project af te leiden. Om adequate antwoorden te kunnen geven op deze hoofdvragen zal per hoofdvraag een aantal deelvragen beantwoord moeten worden.

1. *Welke publieke belangen zijn er gemeend met de nucleaire kennisinfrastructuur in Nederland?*

Deelvragen:

- Wat zijn de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen van/voor de huidige nucleaire kennisinfrastructuur in Nederland?
- Wat is het belang van de huidige kennisinfrastructuur voor de bestaande nucleaire industrie en andere relevante sectoren (o.a. ziekenhuizen) in Nederland?
- Wat zijn de internationale verplichtingen ten aanzien van de instandhouding van een nucleaire kennisinfrastructuur in Nederland?
- Wat is de toegevoegde waarde van de nucleaire kennisinfrastructuur in termen van werkgelegenheid, export, (wetenschappelijke) reputatie etc.?
- Wat is de positie van de nucleaire kennisinfrastructuur in Nederland ten opzichte van die in andere relevante landen?
- Wat is de bijdrage van de nucleaire kennisinfrastructuur aan de borging van de publieke belangen die gemeend zijn met de energievoorziening (betrouwbaar, betaalbaar, veilig en schoon)?

4. Aanpak en planning

Om bovengenoemde vragen te beantwoorden wordt een projectgroep geformeerd, waarvan de kern bestaat uit een aantal collega's uit het cluster nucleaire zaken van de directie Energiemarkt & Innovatie van EZ en collega's van OCW, VWS en I&M/ANVS.